རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུངས་ལམ་རིམ་བསྡུས་དོན་བཞུགས་སོ།

Aquí se encuentra la enseñanza del precioso señor sobre el significado condensado del camino gradual.

༡

ཕུན་ཚོགས་དགེ་ལེགས་བྱེ་བས་བསྐྲུན་པའི་སྐུ།།
མཐའ་ཡས་འགྲོ་བའི་རེ་བ་སྐོང་བའི་གསུང་།།
མ་ལུས་ཤེས་བྱ་ཇི་བཞིན་གཟིགས་པའི་ཐུགས།།
ཤཱཀྱའི་གཙོ་བོ་དེ་ལ་མགོས་ཕྱག་འཚལ།།

༢

ཟླ་མེད་སྟོན་པ་དེ་ཡི་སྲས་ཀྱི་མཆོག །
རྒྱལ་བའི་མཛད་པ་ཀུན་གྱི་ཁུར་བསྣམས་ནས།།
གྲངས་མེད་ཞིང་དུ་སྤྲུལ་པས་རྣམ་རོལ་བ།།
མི་ཕམ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།

1

Su cuerpo se crea a partir de diez millones
de perfectos factores de la bondad,
su discurso satisface los anhelos
de incontables seres sensibles,
su mente percibe todos los objetos
del conocimiento tal y como son.
Me inclino ante tí jefe de los Shakya.

2

Ustedes son los más relevantes herederos
de tal maestro sin igual,
llevando la carga de las actividades
iluminadas de todos los conquistadores,
manifestando sus emanaciones en
los innumerables reinos.
Rindo homenaje a Maitreya y Manjushri.

༣

ཤིན་ཏུ་དཔག་པར་དཀའ་བ་རྒྱལ་བའི་ཡུམ།།
དེ་བཞིན་དགོངས་པ་འགྲེལ་མཛད་འཛམ་གླིང་རྒྱན།།
ཀླུ་སྒྲུབ་ཐོགས་མེད་ཅེས་ནི་ས་གསུམ་ན།།
ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་ཞབས་ལ་བདག་ཕྱག་འཚལ།།

༤

ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གཉིས་ལས་ལེགས་བརྒྱུད་པའི།།
ཟབ་མོའི་ལྟ་བ་རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་པའི་ལམ།།
མ་ནོར་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་གནད་བསྡུས་པའི།།
གདམས་པའི་མཛོད་འཛིན་མར་མེ་མཛད་ལ་འདུད།།

3

La madre de todos los conquistadores
es extremadamente difícil de profundizar,
ustedes que desentrañan su significado
son las joyas del mundo,
Nagarjuna y Asanga, en los tres mundos
venerables famosos, ante ustedes yo me inclino.

4

Partiendo de estos dos grandes
carros con la excelencia
que son los dos caminos, el de la visión
profunda y el de la gran conducta;
tú eres el guardián del tesoro de instrucciones
que abarca todos los puntos esenciales
de estos caminos sin error.
Rindo homenaje a Dipamkara.

༥

རབ་འབྱམས་གསུང་རབ་ཀུན་ལ་ལྟ་བའི་མིག །
སྐལ་བཟང་ཐར་པར་བགྲོད་པའི་འཇུག་ངོགས་མཆོག །
བརྩེ་བས་བསྐྱོད་པའི་ཐབས་མཁས་མཛད་པ་ཡིས།།
གསལ་མཛད་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ལ་གུས་ཕྱག་འཚལ།།

༦

འཛམ་གླིང་མཁས་པ་ཡོངས་ཀྱི་གཙུག་གི་རྒྱན།།
སྙན་པའི་བ་དན་འགྲོ་ན་ལྷང་ངེ་བ།།
ཀླུ་སྒྲུབ་ཐོགས་མེད་གཉིས་ལས་རིམ་བཞིན་དུ།།
ལེགས་བརྒྱུད་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ནི།།

5

Ustedes son los ojos para ver todas las
incontables colecciones de escrituras,
para los afortunados que viajan a la libertad
son la puerta de entrada superior,
esto lo hacen a través de medios hábiles
movidos por la compasión.
Rindo homenaje respetuoso a todos
mis mentores espirituales.

6

Ustedes son las joyas que coronan a
todos los sabios de este mundo,
sus estandartes de fama resplandecen
entre los seres sensibles.
De forma similar a las acciones graduales
de ambos, Nagarjuna y Asanga,
esta es la transmisión del linaje sobre
las etapas del camino hacia la Iluminación.

༧

སྐྱེ་དགུའི་འདོད་དོན་མ་ལུས་སྐོང་བས་ན།།
གདམས་པ་རིན་ཆེན་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་སྟེ།།
གཞུང་བཟང་སྟོང་གི་ཆུ་བོ་འདུ་བའི་ཕྱིར།།
དཔལ་ལྡན་ལེགས་པར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚོའང་ཡིན།།

༡

བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་འགལ་མེད་རྟོགས་པ་དང་།།
གསུང་རབ་མ་ལུས་གདམས་པར་འཆར་བ་དང་།།
རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་བདེ་བླག་རྙེད་པ་དང་།།
ཉེས་སྤྱོད་ཆེན་པོའི་གཡང་ས་ལས་ཀྱང་བསྲུང་།།

7

Ya que cumple todos los deseos de
los seres sin excepción,
es el rey de reyes entre todas las
instrucciones por excelencia;
ya que reúne en ella miles de
excelentes ríos de tratados,
es igual al océano de las gloriosas
ideas bien pronunciadas.

8

Ayuda a reconocer que todas las enseñanzas
están libres de contradicciones,
ayuda a que todas las escrituras aparezcan
claramente como instrucciones esenciales,
ayuda a encontrar fácilmente la intención
ilustrada de los conquistadores,
ayuda a evitar el abismo de los graves
actos negativos.

༩

དེ་ཕྱིར་རྒྱ་བོད་མཁས་པའི་སྐྱེ་བོ་ནི།།
སྐལ་ལྡན་དུ་མས་བསྟེན་པའི་གདམས་པ་མཆོག །
སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཡིས།།
ཡིད་རབ་མི་འཕྲོག་དཔྱོད་ལྡན་སུ་ཞིག་ཡོད།།

༡༠

གསུང་རབ་ཀུན་གྱི་སྙིང་པོ་བསྡུ་བསྡུ་བ།།
ཚུལ་འདི་ཐུན་རེ་སྐྱོན་དང་ཉན་པས་ཀྱང་།།
དམ་ཆོས་འཆད་དང་ཐོས་པའི་ཕན་ཡོན་ཚོགས།།
རླབས་ཆེན་སྡུད་པར་ངེས་པས་དེ་དོན་བསམ།།

9

Por esto los seres de intelecto de la India y Tíbet
lo toman como la instrucción suprema
de familiarizarse con la gran fortuna,
de esta [instrucción en las] etapas del
camino de las personas de tres capacidades,
¿Qué persona con inteligencia existe cuya mente
no sea capturada por esta [enseñanza]?

10

Esta instrucción concisa destila la
esencia de todas las escrituras,
incluso a través de recitarla o
escucharla sólo una vez
se acumulan beneficios por la enseñanza
y escucha del Dharma,
dado que tales olas de mérito obligatoriamente
se reunirán, contempla su significado.

༡༡

དེ་ནས་འདི་ཕྱིའི་ལེགས་ཚོགས་ཇི་སྙེད་པའི། །
རྟེན་འབྲེལ་ལེགས་པར་འགྲིག་པའི་རྩ་བ་ནི། །
ལམ་སྟོན་བཤེས་གཉེན་དམ་པ་འབད་པ་ཡིས། །
བསམ་དང་སྦྱོར་བས་ཚུལ་བཞིན་བསྟེན་པ་རུ། །

༡༢

མཐོང་ནས་སྲོག་གི་ཕྱིར་ཡང་མི་གཏོང་བར། །
བཀའ་བཞིན་སྒྲུབ་པའི་མཆོད་པས་མཉེས་པར་བྱེད། །
རྣལ་འབྱོར་ངས་ཀྱང་ཉམས་ལེན་དེ་ལྟར་བགྱིས། །
ཐར་འདོད་ཁྱེད་ཀྱང་དེ་བཞིན་བསྐྱང་འཚལ་ལོ། །

11

Entonces, la raíz de la creación
de las condiciones propicias
para obtener todo lo excelente
en esta y futuras vidas,
es invocar válidamente con el esfuerzo
tanto en pensamiento como en acción
al maestro espiritual sublime,
que revela el camino.

12

Al ver esto, no deberíamos olvidarlo
nunca incluso a costa de nuestra propia vida,
y complacerlo con el ofrecimiento de la
implementación de sus palabras.
Yo, un yogui, he practicado de esta manera;
ustedes, que aspiran a la liberación,
también deben hacer lo mismo.

༡༣

དལ་བའི་རྟེན་འདི་ཡིད་བཞིན་ནོར་ལས་ལྷག །
འདི་འདྲ་རྙེད་པ་ད་རེས་ཙམ་ཞིག་ཡིན།།
རྙེད་དཀའ་འཇིག་སླ་ནམ་མཁའི་གློག་དང་འདྲ།།
ཚུལ་འདི་བསམས་ནས་འཇིག་རྟེན་བྱ་བ་ཀུན།།

༡༤

སྦྲུན་པ་འཕྱུར་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་གྱུར་ནས།།
ཉིན་མཚན་ཀུན་ཏུ་སྙིང་པོ་ལེན་པ་དགོས།།
རྣལ་འབྱོར་ངས་ཀྱང་ཉམས་ལེན་དེ་ལྟར་བགྱིས།།
ཐར་འདོད་ཁྱེད་ཀྱང་དེ་བཞིན་བསྐྱང་འཚལ་ལོ།།

13

Esta vida de ocio es aún más preciosa
que una joya que concede deseos,
que haya encontrado tal existencia
es sólo por esta vez,
aunque es tan difícil de encontrar sin embargo
es como un relámpago, desaparece fácilmente,
contemplar esta situación es vital para darse
cuenta de que todas las actividades mundanas

14

son como las cáscaras de granos
vacíos flotando en el viento
y que hay que extraer la esencia
de la existencia humana preciosa.
Yo, un yogui, he practicado de esta manera;
ustedes, que aspiran a la liberación,
también deben hacer lo mismo.

༡༥

ཤི་ནས་ངན་འགྲོར་མི་སྐྱེའི་གདེང་མེད་ཅིང་།།
དེ་ཡི་འཇིགས་སྐྱོབ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་དུ་ངེས།།
དེ་ཕྱིར་སྐྱབས་འགྲོ་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པ་དང་།།
དེ་ཡི་བསླབ་བྱ་ཉམས་པ་མེད་པར་བྱ།།

༡༦

དེ་ཡང་དཀར་ནག་ལས་འབྲས་ལེགས་བསམས་ནས།།
བླང་དོར་ཚུལ་བཞིན་སྒྲུབ་ལ་རག་ལས་སོ།།
རྣལ་འབྱོར་ངས་ཀྱང་ཉམས་ལེན་དེ་ལྟར་བགྱིས།།
ཐར་འདོད་ཁྱེད་ཀྱང་དེ་བཞིན་བསྐྱང་འཚལ་ལོ།།

15
No hay certeza de que después de la muerte
no podamos nacer en los reinos inferiores,
la protección de tal terror sólo radica
en las Tres Joyas;
por lo tanto tenemos que hacer firme
la práctica de tomar refugio
y asegurarnos que sus preceptos
no se vean socavados.

16
Esto dependerá de contemplar correctamente
los efectos del karma blanco y negro
para comprender claramente lo que debe
ser adoptado y lo que debe ser rechazado.
Yo, un yogui, he practicado de esta manera;
ustedes, que aspiran a la liberación,
también deben hacer lo mismo.

༡༧

ལམ་མཆོག་སྒྲུབ་ལ་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་རྟེན།།
མ་རྙེད་བར་དུ་ས་ཕྱོད་མི་འོང་བས།།
དེ་ཡི་མ་ཚང་མེད་པའི་རྒྱུ་ལ་བསླབ།།
སྒོ་གསུམ་སྡིག་ལྟུང་དྲི་མས་སྦགས་པ་འདི།།

༡༨

ལྷག་པར་ལས་སྒྲིབ་སྦྱོང་བ་གནད་ཆེ་བས།།
རྒྱུན་དུ་སྟོབས་བཞི་ཚང་བར་བསྙེན་པ་གཅེས།།
རྣལ་འབྱོར་ངས་ཀྱང་ཉམས་ལེན་དེ་ལྟར་བགྱིས།།
ཐར་འདོད་ཁྱེད་ཀྱང་དེ་བཞིན་བསྐྱང་འཚལ་ལོ།།

17

Sin un soporte cualificado para
realizar el camino supremo
no podrás dar grandes pasos,
así que debes entrenarte en generar las causas,
sin que falte ninguna, para obtener tal forma.
Las tres puertas han sido manchadas
con mal karma y caídas,

18

dado que son especialmente esenciales
para purificar las impurezas kármicas,
debemos asegurarnos de apreciar
la constante aplicación de los cuatro poderes.
Yo, un yogui, he practicado de esta manera;
ustedes, que aspiran a la liberación,
también deben hacer lo mismo.

༡༩

སྡུག་བདེན་ཉེས་དམིགས་བསམ་ལ་མ་འབད་ན།།
ཐར་པ་དོན་གཉེར་ཇི་བཞིན་མི་སྐྱེ་ཞིང་།།
ཀུན་འབྱུང་འཁོར་བའི་འཇུག་རིམ་མ་བསམས་ན།།
འཁོར་བའི་རྩ་བ་གཅོད་ཚུལ་མི་ཤེས་པས།།

༢༠

སྲིད་ལས་ངེས་འབྱུང་སྐྱོ་ཤས་བརྟན་པ་དང་།།
འཁོར་བ་གང་གིས་བཅིངས་པ་ཤེས་པ་གཅེས།།
རྣལ་འབྱོར་ངས་ཀྱང་ཉམས་ལེན་དེ་ལྟར་བགྱིས།།
ཐར་འདོད་ཁྱེད་ཀྱང་དེ་བཞིན་བསྐྱུང་འཚལ་ལོ།།

19

Si no nos esforzamos en la
contemplación de la verdad del sufrimiento,
la aspiración genuina por la liberación
no surgirá en nosotros;
si no contemplamos el proceso causal
del origen del sufrimiento,
vamos a dejar de comprender cómo cortar
la raíz de la existencia cíclica.

20

Así que es vital para buscar la verdadera
renuncia del desencanto de la existencia,
y reconocer que factores nos encadenan
en el ciclo de la existencia.
Yo, un yogui, he practicado de esta manera;
ustedes, que aspiran a la liberación,
también deben hacer lo mismo.

༢༡

སེམས་བསྐྱེད་ཐེག་མཆོག་ལམ་གྱི་གཞུང་ཤིང་སྟེ།།
ཐབས་ཆེན་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱི་གཞི་དང་རྟེན།།
ཚོགས་གཉིས་ཀུན་ལ་གསེར་འགྱུར་རྩི་ལྟ་བུ།།
རབ་འབྱམས་དགེ་ཚོགས་སྡུད་པའི་བསོད་ནམས་གཏེར།།

༢༢

དེ་ལྟར་ཤེས་ནས་རྒྱལ་སྲས་དཔའ་བོ་རྣམས།།
རིན་ཆེན་སེམས་མཆོག་ཐུགས་དམ་མཐིལ་དུ་འཛིན།།
རྣལ་འབྱོར་ངས་ཀྱང་ཉམས་ལེན་དེ་ལྟར་བགྱིས།།
ཐར་འདོད་ཁྱེད་ཀྱང་དེ་བཞིན་བསྐྱང་འཚལ་ལོ།།

21

La generación de la mente [de la Iluminación] es
el eje central de la trayectoria del vehículo
supremo; es la base y el apoyo de
todos los actos expansivos
para todos los casos de las dos acumulaciones.
Es como el elixir de oro,
es el tesoro de méritos que contiene
incontables colecciones de virtudes.

22

Reconociendo estas verdades,
el Bodhisattva heroico,
mantiene la preciosa mente suprema
como el corazón de su práctica.
Yo, un yogui, he practicado de esta manera;
ustedes, que aspiran a la liberación,
también deben hacer lo mismo.

༢༣

སྤྲིན་པ་འགྲོ་བའི་རེ་སྐོང་ཡིད་བཞིན་ནོར།།
སེར་སྣའི་མདུད་པ་གཅོད་པའི་མཚོན་ཆ་མཆོག །
མ་ཞུམ་སྙིང་སྟོབས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱལ་སྲས་སྤྱོད།།
སྙན་པའི་གྲགས་པ་ཕྱོགས་བཅུར་སྒྲོག་པའི་གཞི།།

༢༤

དེ་ལྟར་ཤེས་ནས་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་དགེ།།
ཡོངས་སུ་གཏོང་བའི་ལམ་བཟང་མཁས་པས་བསྟེན།།
རྣལ་འབྱོར་ངས་ཀྱང་ཉམས་ལེན་དེ་ལྟར་བགྱིས།།
ཐར་འདོད་ཁྱེད་ཀྱང་དེ་བཞིན་བསྐྱང་འཚལ་ལོ།།

23

Dar es la joya que concede los deseos que
satisface las necesidades de todos los seres,
es la mejor arma para cortar los nudos
de constricción de la avaricia,
es la práctica del Bodhisattva de producir
la fuerza del corazón para no desanimarse,
es la base para proclamar la fama propia
en todas las diez direcciones.

24

Sabiendo esto los sabios desarrollan
la excelente trayectoria
de regalar completamente su cuerpo,
riqueza y virtudes.
Yo, un yogui, he practicado de esta manera;
ustedes, que aspiran a la liberación,
también deben hacer lo mismo.

༢༥

ཚུལ་ཁྲིམས་ཉེས་སྤྱོད་དྲི་མ་འཁྲུད་པའི་ཆུ།།
ཉོན་མོངས་ཚ་གདུང་སེལ་བའི་ཟླ་བའི་འོད།།
སྐྱེ་དགུའི་དབུས་ན་ལྷུན་པོ་ལྟ་བུར་བརྗིད།།
སྟོབས་ཀྱིས་བསྡིགས་པ་མེད་པར་འགྲོ་ཀུན་འདུད།།

༢༦

དེ་ལྟར་ཤེས་ནས་ཡང་དག་བླངས་པའི་ཁྲིམས།།
དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་མིག་བཞིན་བསྲུང་བར་མཛད།།
རྣལ་འབྱོར་ངས་ཀྱང་ཉམས་ལེན་དེ་ལྟར་བགྱིས།།
ཐར་འདོད་ཁྱེད་ཀྱང་དེ་བཞིན་བསྐྱང་འཚལ་ལོ།།

25

La moralidad es el agua que lava
las manchas de las acciones negativas,
es la luz de la luna que destruye
la agonía febril de las aflicciones,
[quien la posee] en medio de la gente es
más majestuoso que el Monte Meru
y reúne a todos los seres
sin ninguna demostración de fuerza.

26

Sabiendo esto adopta correctamente las leyes
que los seres sagrados protegen como a sus ojos.
Yo, un yogui, he practicado de esta manera;
ustedes, que aspiran a la liberación,
también deben hacer lo mismo.

༣༧

བཟོད་པ་སྟོབས་ལྡན་རྣམས་ལ་རྒྱན་གྱི་མཆོག །
ཉོན་མོངས་གདུང་བའི་དཀའ་ཐུབ་ཀུན་གྱི་ཐུལ།།
ཞེ་སྡང་ལག་འགྲོའི་དགྲ་ལ་ནམ་མཁའ་ལྡིང་།།
ཚིག་རྩུབ་མཚོན་ལ་སྲ་བའི་གོ་ཆ་ཡིན།།

༣༨

དེ་ལྟར་ཤེས་ནས་བཟོད་མཆོག་གོ་ཆ་ལ།།
རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ཚུལ་གྱིས་གོམས་པར་མཛོད།།
རྣལ་འབྱོར་ངས་ཀྱང་ཉམས་ལེན་དེ་ལྟར་བགྱིས།།
ཐར་འདོད་ཁྱེད་ཀྱང་དེ་བཞིན་བསྐྱང་འཚལ་ལོ།།

27

El adorno supremo para todos
es la poderosa paciencia,
es la mayor fortaleza contra
las agonías de las aflicciones,
contra su enemigo la serpiente del odio
está es una Garuda surcando el cielo,
contra el arma de duras palabras
es la armadura más fuerte.

28

Sabiendo esto debemos familiarizarnos con
la armadura de la excelente tolerancia
por todos los medios posibles.
Yo, un yogui, he practicado de esta manera;
ustedes, que aspiran a la liberación,
también deben hacer lo mismo.

༢༩

མི་ལྡོག་བརྟན་པའི་བརྩོན་འགྲུས་གོ་བགོས་ན།།
ལུང་རྟོགས་ཡོན་ཏན་ཡར་ངོའི་ཟླ་བཞིན་འཕེལ།།
སྤྱོད་ལམ་ཐམས་ཅད་དོན་དང་ལྡན་པར་འགྱུར།།
གང་བརྩམས་ལས་ཀྱི་མཐའ་རྣམས་ཡིད་བཞིན་འགྲུབ།།

༣༠

དེ་ལྟར་ཤེས་ནས་ལེ་ལོ་ཀུན་སེལ་བའི།།
རླབས་ཆེན་བརྩོན་འགྲུས་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱིས་བརྩམས།།
རྣལ་འབྱོར་ངས་ཀྱང་ཉམས་ལེན་དེ་ལྟར་བགྱིས།།
ཐར་འདོད་ཁྱེད་ཀྱང་དེ་བཞིན་བསྐྱང་འཚལ་ལོ།།

29

Si se usa la armadura de
la perseverancia inquebrantable,
el conocimiento de las escrituras y su
realización aumentan como la luna creciente,
todas las conductas se transforman
hacia un buen propósito
y todo lo que se comienza puede ser
terminado con éxito como esperábamos;

30

Sabiendo esto los Bodhisattvas
aplican grandes olas de esfuerzo
que ayudan a disipar todas
las formas de la pereza.
Yo, un yogui, he practicado de esta manera;
ustedes, que aspiran a la liberación,
también deben hacer lo mismo.

༣༡

བསམ་གཏན་སེམས་ལ་དབང་བསྒྱུར་རྒྱལ་པོ་སྟེ།།
བཞག་ན་གཡོ་མེད་རི་ཡི་དབང་པོ་བཞིན།།
བཏང་ན་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ཀུན་ལ་འཇུག །
ལུས་སེམས་ལས་སུ་རུང་བའི་བདེ་ཆེན་འདྲེན།།

༣༢

དེ་ལྟར་ཤེས་ནས་རྣལ་འབྱོར་དབང་པོ་རྣམས།།
རྣམ་གཡེང་དགྲ་འཇོམས་ཏིང་འཛིན་རྒྱུན་དུ་བསྟེན།།
རྣལ་འབྱོར་ངས་ཀྱང་ཉམས་ལེན་དེ་ལྟར་བགྱིས།།
ཐར་འདོད་ཁྱེད་ཀྱང་དེ་བཞིན་བསྐྱང་འཚལ་ལོ།།

31

La concentración es el rey que
gobierna sobre la mente,
cuando se fija es tan inquebrantable
como el rey de las montañas;
cuando se establece encajara con todos
los objetos de la virtud,
induce el gran gozo de cualquier
acción del cuerpo y la mente.

32

Sabiendo esto, los grandes
yoguis consumados
constantemente aplican meditaciones
destruyendo al enemigo de la distracción.
Yo, un yogui, he practicado de esta manera;
ustedes, que aspiran a la liberación,
también deben hacer lo mismo.

༣༣

ཤེས་རབ་ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་ལྟ་བའི་མིག །
སྲིད་པའི་རྩ་བ་དྲུངས་ནས་འབྱིན་པའི་ལམ།།
གསུང་རབ་ཀུན་ལས་བསྔགས་པའི་ཡོན་ཏན་གཏེར།།
གཏི་མུག་མུན་སེལ་སྒྲོན་མེའི་མཆོག་ཏུ་གྲགས།།

༣༤

དེ་ལྟར་ཤེས་ནས་ཐར་འདོད་མཁས་པ་ཡིས།།
ལམ་དེ་འབད་པ་དུ་མས་བསྐྱེད་པར་མཛད།།
རྣལ་འབྱོར་ངས་ཀྱང་ཉམས་ལེན་དེ་ལྟར་བགྱིས།།
ཐར་འདོད་ཁྱེད་ཀྱང་དེ་བཞིན་བསྐྱང་འཚལ་ལོ།།

33

La sabiduría es el ojo que
ve la profunda talidad,
es el camino para erradicar
la existencia cíclica desde su misma raíz,
es un tesoro de cualidades superiores
que es alabado en todas las escrituras,
se le conoce como la lámpara suprema
que disipa la oscuridad de la ilusión.

34

Sabiendo esto, los sabios que
aspiran a la liberación
se empeñan con múltiples esfuerzos
por cultivar este camino.
Yo, un yogui, he practicado de esta manera;
ustedes, que aspiran a la liberación,
también deben hacer lo mismo.

༣༥

རྩེ་གཅིག་བསམ་གཏན་ཙམ་ལ་འཁོར་བ་ཡི།།

རྩ་བ་གཅོད་པའི་ནུས་པ་མ་མཐོང་ཞིང་།།

ཞི་གནས་ལམ་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས།།

ཇི་ཙམ་དཔྱད་ཀྱང་ཉོན་མོངས་མི་ལྡོག་པས།།

༣༦

ཡིན་ལུགས་ཕུ་ཐག་ཆོད་པའི་ཤེས་རབ་དེ།།

གཡོ་མེད་ཞི་གནས་རྟ་ལ་བསྐྱོན་ནས་ནི།།

མཐའ་བྲལ་དབུ་མའི་རིགས་པའི་མཚོན་རྣོན་གྱིས།།

མཐར་འཛིན་དམིགས་གཏད་ཐམས་ཅད་འཇིག་བྱེད་པའི།།

35

En una mera concentración en un punto no veo
la potencia para cortar la raíz
de la existencia cíclica;
con la sabiduría carente de la trayectoria
de la permanencia apacible,
no importa cuánto se pueda analizar,
no se superarán las aflicciones.

36

Así que a esta sabiduría decidida a
penetrar el verdadero modo de ser,
los eruditos la ensillaron a horcajadas sobre
el caballo de la inquebrantable calma mental;
y con la afilada arma del razonamiento
del camino medio libre de extremos,
desmantelaron todo foco de la objetivación
de la mente que se aferra en los extremos.

༣༧

ཚུལ་བཞིན་དཔྱོད་པའི་ཡངས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས།།
དེ་ཉིད་རྟོགས་པའི་བློ་གྲོས་རྒྱས་པར་མཛོད།།
རྣལ་འབྱོར་ངས་ཀྱང་ཉམས་ལེན་དེ་ལྟར་བགྱིས།།
ཐར་འདོད་ཁྱེད་ཀྱང་དེ་བཞིན་བསྐྱང་འཚལ་ལོ།།

༣༨

རྩེ་གཅིག་གོམས་པས་ཏིང་འཛིན་འགྲུབ་པ་ནི།།
སྒོམ་པར་ཅི་འཚལ་ཚུལ་བཞིན་དཔྱོད་པ་ཡི།།
སོ་སོར་རྟོག་པ་ཡིས་ཀྱང་ཡིན་ལུགས་ལ།།
གཡོ་མེད་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པར་གནས་པ་ཡི།།

37

Con tal sabiduría expansiva
del análisis correcto,
los eruditos mejoran la sabiduría
que comprende la talidad.
Yo, un yogui, he practicado de esta manera;
ustedes, que aspiran a la liberación,
también deben hacer lo mismo.

38

Al familiarizarse con la estabilización
meditativa en un punto
se dirige la concentración al
análisis de la forma correcta,
con el discernimiento propio
se permanece inamovible
bien establecido en el verdadero
modo de ser.

༣༩

ཏིང་འཛིན་བསྐྱེད་པར་མཐོང་ནས་ཞེ་ལྷག་གཉིས།།
ཐུང་འབྲེལ་སྒྲུབ་ལ་བརྩོན་རྣམས་ཡ་མཚན་ནོ།།
རྣལ་འབྱོར་ངས་ཀུང་ཉམས་ལེན་དེ་ལྟར་བགྱིས།།
ཐར་འདོད་ཚེད་ཀུང་དེ་བཞིན་བསྐྱུང་འཚལ་ལོ།།

༤༠

མཉམ་གཞག་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་སྟོང་ཉིད་དང་།།
རྗེས་ཐོབ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་སྟོང་པ་གཉིས།།
བསྒོམས་ནས་ཐབས་ཤེས་ཐུང་དུ་འབྲེལ་བ་ཡིས།།
རྒྱལ་སྲས་སྤྱོད་པའི་ཕ་རོལ་འགྲོ་བར་བསྡུགས།།

39

Maravillosos son los que ven esto
y luchan por la unión de
acatarlo perspicazmente.
Yo, un yogui, he practicado de esta manera;
ustedes, que aspiran a la liberación,
también deben hacer lo mismo.

40

La vacuidad como el espacio
de la meditación estabilizada,
la vacuidad como la ilusión mágica posterior.
Alabados son los que las cultivan
y las reúnen juntas,
el método, la sabiduría y el viaje
más allá de las acciones del Bodhisattva.

༨༡

དེ་ལྟར་རྟོགས་ནས་ཕྱོགས་རེའི་ལམ་གྱིས་ནི།།
ཚིམ་པ་མེད་པ་སྐལ་བཟང་རྣམས་ཀྱི་ལུགས།།
རྣལ་འབྱོར་ངས་ཀྱང་ཉམས་ལེན་དེ་ལྟར་བགྱིས།།
ཐར་འདོད་ཁྱེད་ཀྱང་དེ་བཞིན་བསྐྱང་འཚལ་ལོ།།

༨༢

དེ་ལྟར་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་ཐེག་ཆེན་གྱི།།
ལམ་མཆོག་གཉིས་ཀར་དགོས་པའི་ཐུན་མོང་ལམ།།
ཇི་བཞིན་བསྐྱེད་ནས་མཁས་པའི་དེད་དཔོན་གྱི།།
མགོན་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུད་སྡེའི་རྒྱ་མཚོ་ཆེར།།

41

Es la manera de los afortunados
para darse cuenta de esto y
no contentarse con rutas parciales,
Yo, un yogui, he practicado de esta manera;
ustedes, que aspiran a la liberación,
también deben hacer lo mismo.

42

Por lo tanto al haberlos cultivado,
ya que son los caminos comunes
esenciales para los dos caminos supremos
de causalidad y grandes vehículos resultantes,
he entrado en el gran océano del Tantra
al confiar en el liderazgo de los
navegantes experimentados.

༨༧

ཞུགས་ནས་ཡོངས་རྫོགས་མན་ངག་བསྟེན་པ་དེས།།
དལ་འབྱོར་ཐོབ་པ་དོན་དང་ལྡན་པར་བྱས།།
རྣལ་འབྱོར་ངས་ཀྱང་ཉམས་ལེན་དེ་ལྟར་བགྱིས།།
ཐར་འདོད་ཁྱེད་ཀྱང་དེ་བཞིན་བསྐྱང་འཚལ་ལོ།།

༨༨

རང་གི་ཡིད་ལ་གོམས་པར་བྱ་ཕྱིར་དང་།།
སྐལ་བཟང་གཞན་ལའང་ཕན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།།
རྒྱལ་བ་དགྱེས་པའི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ལམ།།
གོ་སླའི་ངག་གིས་བཤད་པའི་དགེ་བ་དེས།།

43

Y a través de la aplicación de
las instrucciones por excelencia,
he hecho significativa la existencia
humana que he obtenido.
Yo, un yogui, he practicado de esta manera;
ustedes, que aspiran a la liberación,
también deben hacer lo mismo.

44

Con el fin de hacer conocer a mi propia mente
y para ayudar a beneficiar a otros afortunados,
así lo he explicado aquí en
palabras fáciles de entender,
en su totalidad el camino
que agrada a los conquistadores.

༩༥

འགྲོ་བ་ཀུན་ཀྱང་རྣམ་དག་ལམ་བཟང་དང་།།
འབྲལ་མེད་གྱུར་ཅིག་ཅེས་ན་སྨོན་ལམ་འདེབས།།
རྣལ་འབྱོར་ངས་ཀྱང་ཉམས་ལེན་དེ་ལྟར་བགྱིས།།
ཐར་འདོད་ཁྱེད་ཀྱང་དེ་བཞིན་བསྐྱང་འཚལ་ལོ།།

ཞེས་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ཉམས་ལེན་གྱི་རྣམ་གཞག་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བརྗེད་བྱང་དུ་བྱས་པ་འདི་ནི། མང་དུ་ཐོས་པའི་དགེ་སློང་སྤོང་བ་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱིས།འབྲོག་རི་བོ་ཆེ་དགེ་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་གླིང་དུ་སྦྱར་བའོ།། །།

45

A través de esta virtud que todos
los seres nunca sean separados
de la trayectoria excelente perfectamente
pura, por esto ruego.
Yo, un yogui, he practicado de esta manera;
ustedes, que aspiran a la liberación,
también deben hacer lo mismo.

Esta breve presentación de las prácticas de las etapas del camino hacia la Iluminación escrito en el formato de un memorando fue compuesta por el monje erudito, el renunciante Lobsang Drakpa en la gran montaña de retiro Geden Nampar Gyalwai Ling.

Breve Biografía del Venerable Tsongkhapa

Nació en 1357 D.C. en el año del pájaro, en la región de Tsong Kha de la provincia de Amdo. En tiempos de Buda Shakyamuni en una vida previa Tsongkhapa era un joven que ofreció un mala de cristal a Buda y a cambio Buda profetizó que nacería en el futuro en Tíbet, fundaría un gran monasterio y sería de gran importancia para el florecimiento del Dharma.

A los 3 años de edad recibió los votos de laico del cuarto Karmapa, Rolpay Dorje, recibiendo el nombre de Kunga Nyingpo.

El maestro Choeje Dondrup Rinchen fue invitado por los padres de Tsongkhapa a visitarles, este vino con numerosos ofrecimientos y solicito llevarse al joven al monasterio. A los siete años, este maestro le impartió los votos de monje novicio y le fue dado el nombre de Lobsang Drakpa.

A los dieciséis años viajó a Tíbet central donde visitó la estatua de Buda en el Jokhang y realizó oraciones de aspiración frente a esta con la

finalidad de completar todas las etapas del Sutra y el Tantra en esta misma vida.

Su maestro Choeje Dondrup Rinchen le sugirió como práctica las deidades de meditación Yamantaka para la continuación de su práctica, Vajrapani para eliminar los obstáculos, Manjushri para aumentar la sabiduría, Amitayus para la larga vida, los tres protectores de la doctrina para la disponibilidad de los requisitos para la práctica, y Vaishravana, Mahakala de seis brazos y Dharmaraja para protección.

Luego de dejar su tierra natal de Amdo y a su maestro, en Drikung conoció a Chennga Chokyi Gyalpo quien le instruyó en el espíritu de la Iluminación y el Mahamudra, también conoció al médico Konchog Kyab quien le instruyó en los tratados de medicina, a los diecisiete ya era un excelente médico.

En Nyetang alcanzó la maestría de todos los tratados de Maitreya y la comprensión de los textos de la perfección de la sabiduría, a los diecinueve años era considerado un excelente académico, debatiendo en los monasterios más grandes de la época como el de Samye y Sakia.

Cuando solicitó enseñanzas sobre la perfección de la sabiduría a Nyapon Kunga Pal este le aconsejó conocer al Venerable Rendawa. Rendawa se convertiría en el maestro principal de Tsongkhapa llegando a tener una relación muy cercana. Fue para el maestro Rendawa que Tsongkhapa escribió un verso de alabanza que luego Rendawa modificaría para alabar a Tsongkhapa y hoy en día es conocido como el mantra de Tsongkhapa.

En Nanying impartió sus primeras enseñanzas sobre el Abidharma Mahayana y luego regreso al monasterio Sakya para encontrarse con su maestro Rendawa, juntos viajaron al norte de Tíbet al monasterio de Choeday. Muchas personas y familiares le solicitaron que fuese a su tierra natal pero al pensar que podría retrasar su práctica decidió escribir una carta a su madre para declinar la invitación.

A pesar de su gran fama vivía una vida sencilla regalando todos los ofrecimientos que le hacían, demostrando gran respeto a todos sin mostrase superior a los demás a pesar de su gran erudición, a la edad de veintiún años le fueron impartidos los votos de Bhikshu (monje con ordenación completa)

con la presencia del Abad Tsultrim Rinchen y diez Bhikshus como se estipula según la tradición.

Recibió enseñanzas de prácticamente todos los linajes y de las diferentes escuelas que existían para su época en Tíbet. También le fueron conferidas numerosas iniciaciones y auto iniciaciones en el camino del Tantra.

Recibió enseñanzas sobre Manjushri de Lama Umapa Pawo Dorje, en aquel momento debido a problemas militares en el Tíbet tuvo que permanecer en ese lugar y meditó en una cueva.

Junto a Lama Umapa Pawo Dorje visitaron Lhasa, hicieron ofrendas al Buda del Jokhang y luego estando en retiro tuvo la visión directa de Manjushri, a partir de este momento cuando quería preguntar algo a Manjushri lo podía hacer directamente.

Por sugerencia de Manjushri realizó un retiro de cuatro años junto a ocho discípulos donde realizó tres millones y medio de postraciones y un millón ochocientos mil ofrecimientos de Mandala, entre otras practicas.

Al concluir el retiro visitó la estatua de Maitreya en el templo de Dzingji Ling y la restauró Tsongkhapa se planteó ir a India para recibir enseñanzas profundas pero por consejo de Vajrapani a través del maestro Khenchen Namkha Gyaltsen permaneció en Tíbet. En Nyan estudió por vez primera los textos sobre el camino gradual (Lam Rim) para el beneficio de los seres.

Al sur de Lhasa conoció a uno de sus principales discípulos Gyaltsab Je, luego decidió regresar al lugar donde llevó a cabo su retiro de cuatro años para hacer un retiro de un año enfocándose en las escuelas del camino medio y obteniendo visiones de Nagarjuna.

Realizó un retiro junto a su maestro Rendawa en el monasterio de Reting, famoso por ser uno de los principales monasterios de la tradición Kadampa Antigua (hoy en día esta tradición ya no existe), esta tradición tiene gran conexión con el linaje del Lam Rim, durante esta época tuvo visiones de Atisha y todos los maestros del linaje del Lam Rim, luego por consejo de Manjushri escribió los tres tratados sobre las etapas del camino.

Tras impartir numerosas enseñanzas sobre Tantra escribió el tratado de la gran exposición del mantra secreto, fue requerido por el emperador de China para dar enseñanzas allí pero Tsongkhapa declinó esta petición. En el año 1409 a sus cincuenta y dos años llevo a cabo el primer festival de oración y ofreció una corona de oro a la estatua de Buda Shakyamuni en Lhasa, por petición de sus discípulos dejo su vida nómada y fundó el monasterio de Ganden en donde permaneció.

A los 55 años entró en retiro junto a varios discípulos quienes hicieron oraciones por su larga vida ya que su salud se notaba afectada, luego de este retiro su cuerpo se recupero por completo y continuo impartiendo enseñanzas en toda la región central de Tíbet.

En 1419 no concluyó unas enseñanzas que impartía en el monasterio de Drepung, esto se considera un signo positivo porque indica que el maestro y el discípulo se reunirán en un futuro para continuarla, luego visitó el templo del Jokhang en Lhasa, el sitio donde se construiría el monasterio de Sera en el futuro y regresó al monasterio de Ganden.

Al regresar al monasterio de Ganden después de dirigir algunos rituales comenzó a sentir malestar físico y entregó su sombrero y sus ropas a su discípulo Gyaltsab Je, muy temprano por la mañana del día veinticinco del décimo mes del calendario lunar, sentado en la posición de loto meditó en vacuidad e hizo numerosos ofrecimiento internos, luego su respiración cesó y su cuerpo recuperó la belleza que tenia a los dieciséis años.

Durante los próximos cuarenta y nueve días se manifestaron signos auspiciosos como lluvias de flores que caían desde el cielo y rayos de luz que salían del cuerpo de Tsongkhapa, sus discípulos consultaron a los oráculos quienes aconsejaron que el cuerpo debía ser enterrado en una estupa. Esta estupa fue construida completamente en oro con una base de plata y fue visitada por una gran cantidad de tibetanos y mongoles.

Dedicamos la elaboración de este libro para la larga vida de Su Santidad el XIV Dalai Lama y la larga vida de todos los maestros de excelentes linajes. Así como para que sea una gota del océano de méritos que son la causa de la libertad del sufrimiento de todos los seres.

Las personas de Budismo Clásico han elaborado este texto con la intención de que traiga beneficio a muchos seres, cualquier error que se encuentre en el mismo es producto tan solo de quienes lo han elaborado y jamás de las perfectas enseñanzas del Victorioso.

Deseamos recordar que los textos de Dharma son sagrados y por lo tanto pedimos a las personas que los cuiden y mantengan en lugares elevados, no pasen sobre ellos y en caso de tenerlos en físico no tirarlos, cuando ya no se utilicen es mejor quemarlos.

Si necesita contactarnos puede escribir al correo:

budismoclasico@gmail.com

CC BY NC ND